

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4297/2020
22.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Мишковић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., сада са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Владимир Беочанин, адвокат из ..., ради делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 127/20 од 26.03.2020. године, у седници већа одржаној дана 22.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 127/20 од 26.03.2020. године и пресуда Основног суда у Краљеву П2 5/2019 од 20.09.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П2 5/2019 од 20.09.2019. године, усвојен је противтужбени захтев АА из ..., па је противтужена ББ из ..., сада са боравиштем у ..., делимично лишена родитељског права у односу на малолетног ВВ, рођеног ... године, у погледу права да одлучује о промени пребивалишта малолетног детета и права на давање дозволе за путовање детета у иностранство (став први изреке); ставом другим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 127/20 од 26.03.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужене ББ из ... и потврђена пресуда Основног суда у Краљеву П2 бр. 5/2019 од 20.09.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавила ревизију тужена, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Краљеву П2 168/17 од 06.09.2018. године разведен је брак између парничних странака, па је одређено да самостално родитељско право над малолетним ВВ врши мајка, а тужилац је обавезан да за издржавање малолетног сина плаћа месечно 7.000,00 динара, почев од 01.01.2018. године па убудуће. Истом одлуком одређен је начин одржавања личних односа између оца и детета, ближе описан у тој пресуди; одређена је мера заштите од насиља у породици и забрањено АА да на било који начин узнемирава тужену ББ, која ће трајати годину дана од правноснажности пресуде; одбијен је тужбени захтев да се тужена мајка делимично лиши родитељског права и одлучено је о трошковима парничног поступка. Наведена пресуда укинута је пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 576/18 од 27.12.2018. године, у односу на делимично лишење родитељског права и парничне трошкове, а у преосталом делу је потврђена. Тужилац је виђао малолетно дете до 26.04.2019. године, а од 27.04.2019. године више не, јер је тужена са малолетним дететом отишла у ..., не обавестивши тужиоца о томе и није затражила његову сагласност. Суд је више пута у току трајања ове парнице прибављао налазе и мишљења Центра за социјални рад у Краљеву 2017. године, 2018. године и 2019. године, а на рочиштима за главну расправу саслушаван је више пута и представник Центра за социјални рад.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су испуњени услови да се тужена делимично лиши родитељског права у погледу одлучивања о промени пребивалишта и права на давање дозволе за путовање у иностранство малолетног детета.

Основано се у ревизији тужене указује да је услед погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 82. Породичног закона прописано је да родитељ који несавесно врши права или дужности и садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права (став 1.). Судска одлука о делимичном лишењу родитељског права може лишити родитеља једног или више права и дужности из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете (став 2.). Родитељ који врши родитељско право може бити лишен права и дужности на чување, подизање, васпитавање, образовање и заступање детета, те на управљање и располагање имовином детета (став 3.). Родитељ који не врши родитељско право може бити лишен права на одржавање личних односа са дететом и права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детата (став 4.). Чланом 67. Породичног закона одређен је смисао родитељског права. По овој одредби родитељско право изведено је из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности права и интереса детета.

У погледу лишења тужене (мајке) родитељског права (којој је наведено пресудом поверено самостално вршење родитељског права) било је неопходно утврдити да ли је изрицање те изузетно тешке мере, оправдано. Наиме, нижестепени судови су своју одлуку засновали на налазу и мишљењу Центра за социјални рад у Краљеву од 18.07.2017. године, да је сврсисходно издавање привремене мере којом се забрањује ББ да заједно са дететом привремено или стално излази ван територије Републике Србије са или без сагласности оца малолетног детета, до окончања поступка развода брака. Након тога,

Центар за социјални рад дао је налаз и мишљење дана 19.01.2018. године, тражен у вези начина одржавања личних односа малолетног детета са оцем, да остају при налазу и мишљењу од 18.07.2017. године, да наведена забрана траје до окончања поступка развода брака, а уколико суд процени да је интерес да мајка самостално врши родитељско право (што је процена Центра за социјални рад) онда се очекује да ће мајка штитити интересе малолетног детета где год да борави. Међутим, након давања тих налаза и мишљења Центар за социјални рад у вези са делимичним лишењем родитељског права тужене, дао је налаз и мишљење дана 17.08.2018. године, да није сврсисхоно делимично лишити родитељског права мајку малолетног ВВ у делу да одлучује о промени пребивалишта и давања дозволе за путовања у иностранство, након чега је донета напред наведена првостепена пресуда П2 167/17 од 06.09.2018. године, којом је разведен брак парничних странака, самостално вршење родитељског права поверено мајци, отац обавезан да доприноси издржавању малолетног детета, уређен је начин одржавања личних односа детета са оцем, одређена је мера заштите од насиља у породици оцу, одбијен је захтев да се тужена мајка делимично лиши родитељског права и одлучено о трошковима парничног поступка. Иста је укинута пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 576/18 од 27.12.2018. године, у односу на делимично лишење родитељског права и парничне трошкове, а у преосталом делу је потврђена. У поновном поступку првостепени суд је прибавио још два налаза и мишљења Центра за социјални рад у Краљеву од 04.02.2019. године и 06.06.2019. године, у којима се изјаснио да остаје у свему при налазу и мишљењу од 17.08.2018. године и аргументацији која је пажљиво дефинисана да није сврсисходно делимично лишити мајку родитељског права у траженом делу, након чега је на главној расправи одржаној дана 20.06.2019. године поново саслушан и представник Центра за социјални рад који се изјаснио да Центар остаје при датим налазима и мишљењима, да није у интересу да дете не виђа оца, али, с обзиром на промењене околности, отац може тражити измену одлуке о моделу виђења са дететом.

Из наведеног произилази да су нижестепени судови своју одлуку засновали на налазу и мишљењу Центра за социјални рад дату поводом издавања привремене мере, које мишљење је дато до окончања поступка развода брака и повере детета, а пропустили су да цене и налазе и мишљења Центра за социјални рад који су дати у односу на делимично лишење родитељског права.

Правилном применом одредбе члана 270. Породичног закона, судови су у овој парници обезбедили учешће надлежног органа старатељства, али при одлучивању нису вршили оцену истих, нити су вршили оцену најбољег интереса детета. Одлука суда о делимичном лишењу родитељског права мора да садржи оцену најбољег интереса детета свеобухватном комплексном анализом свих околности конкретног случаја и критичком анализом свих изведених доказа, па и налаза и мишљења Центра за социјални рад, јер се тек увидом у околности конкретног случаја може донети правилна и законита одлука. У овом случају наведено је изостало, јер је било неопходно утврдити и да ли тужена својим понашањем нарушава заштиту личности живота и најбољег интереса детета, односно да ли онемогућава редовно животно функционисање детета, а пропустио је у том смислу да утврди и разлоге одласка тужене са малолетним дететом ван земље (који су по њеним наводима економске природе у најбољем интересу детета, а тужена и малолетно дете имају двојно држављанство).

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указане неправилности и сходно обавези из члана 6. Породичног закона водиће рачуна о најбољем интересу малолетног детета странака и донеће правилну и на закону засновану одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер иста зависи од коначног исхода парнице.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци решења, применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија,
Слађана Накић Момировић, с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић